

Kortárs politikai filozófia – kollokviumi olvasmánylista

Az olvasmányok elérhetősége:

Számos olvasmányt megtalálhatnak online a szaktars.hu oldalon. Ez egy e-könyv gyűjtemény, amely az ELTE polgárainak ingyenesen hozzáférhető. A szaktars.hu oldalra belépve be kell jelentkezniük:

1. Válasszák a belépés "EduID azonosítóval" opciót.
  2. Lépjenek be az ELTE IIG azonosítójukkal (NEM az emailjükkel, és NEM a Neptun-kóddal!).
- Ezután böngészhetnek a könyvekben és le is tölthetnek belőlük részeket PDF-ben. (Max. 50 oldal / nap mennyiségben összesen, felhasználónként.)

A fenti módon nem elérhető olvasmányok a kurzus Canvas-oldalán lesznek elérhetőek.

* * *

1. Módszertan, a politikafilozófia tárgya(i)

Huoranszki Ferenc (1998). Mire jó és miről szól a politikai filozófia? In: Huoranszki Ferenc (szerk.): *Modern politikai filozófia*. Budapest: Osiris – Láthatatlan Kollégium. pp. 7–15, 19–20. [A pp. 16–19. közötti szakasz csak ajánlott.]

Rawls, John. (1971). *Az igazságosság elmélete*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, Osiris, 1997. 9. §: „Néhány megjegyzés az erkölcs elméletéhez”, pp. 70–78; 2. §: „Az igazságosság tárgya”, pp. 25–30.

Schmitt, Carl. (2002). *A politikai fogalma*. Budapest, Osiris – Pallas Stúdió – Attraktor. „A barát és az ellenség megkülönböztetése mint a politikai kritériuma”, pp. 18–20; „Döntés a háborúról és az ellenségről”, pp. 30–36.

John Rawls. (1998 [1985]). A méltányosságként értett igazságosság: Politikai, s nem metafizikai elmélet. Ford. Babarczy Eszter. In: Huoranszki Ferenc (szerk.): *Modern politikai filozófia*. Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest. pp. 174–188. [Ehelyett a *Political Liberalism* public reason-fejezete kellene, amint megjelenik magyarul az Atlantisznál.]

Ajánlott:

Sen, Amartya. (2021). *Az igazságosság eszméje*. Ford. Felcsuti Péter. Budapest, Osiris. „Bevezetés”: 41–72.

Arendt, Hannah. (2002). Mi a politika? In: *A sivatag és az oázisok*. Budapest, Gondolat–Palatinus.

Oakeshott, Michael. (2001). A racionális cselekvés. In: Molnár Attila Károly (szerk.): *Politikai racionalizmus*. Budapest, Új Mandátum. pp. 195–219.

Rawls, John. (2008). *A népek joga – Visszatérés a közös gondolkodás eszméjéhez*. Ford. Krokovay Zsolt. L'Harmattan, Budapest. 1. §: „A népek joga mint valószerű utópia”, pp. 21–32.

II. Autoritás, engedelmesség és engedetlenség, demokrácia és alkotmányosság

Ronald Dworkin (2010). Mi a demokrácia? Ford. Hegyi Szabolcs. *Szuverén.hu*, 2011. feb. 6. <http://szuveren.hu/vendeglap/ronald-dworkin/mi-a-demokracia>

King, Martin Luther. (1963). Levél a Birminghami Városi Börtönből. In: Missetics B. (szerk.): *Polgári engedetlenség és erőszakmentes ellenállás*. Napvilág Kiadó, Budapest, 2016. 169-185.

Rawls, John. (1971). *Az igazságosság elmélete*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, Osiris, 1997. 55–59. §§, pp. 429–461.

Václav Havel (1978). A kiszolgáltatottak hatalma. Ford. F. Kováts Piroska. In: *A szabadság igézete. Esszék, publicisztikai írások, beszédek*. Szerk. G. Kovács László. Pozsony: Kalligram, 2012. 114–161. *Csak a következő részletek*: III. (pp. 119–122), VIII (pp. 128–133). XI. (pp. 138–143) címek.

Ajánlott:

Kis János. (2019). Népszuverenitás. In: *Alkotmányos demokrácia*. Pozsony, Kalligram. 351–444.

Györfi Tamás. (2012). A többségi döntés tartalmi korlátai és az alkotmánybíráskodás. In: Jakab András – Körösenyi András (szerk.): *Alkotmányozás Magyarországon és máshol*. Budapest, Új Mandátum. pp. 33–57.

https://politikatudomany.tk.hu/uploads/files/archived/4077_0_Alkotmanyozas_Magyarorszagon_I_2.pdf

Ronald Dworkin (1997). Az alkotmány morális értelmezése és a többségi elv. Ford. Bakos Anita. *Fundamentum* 1997/1: 7-27.

Oakeshott, Michael. (2001). A tömegek és a képviseleti demokrácia. In: Molnár Attila Károly (szerk.): *Politikai racionalizmus*. Budapest, Új Mandátum. pp. 397–411.

Szűcs Zoltán Gábor. (2019). Milyen politikai kötelezettségeink vannak egy hibrid rezsimmel szemben? In: Böcskei, Balázs; Szabó, Andrea (szerk.) *Hibrid rezsimdek: A politikatudomány X-aktái*. Budapest, Magyarország: MTA TK Politikatudományi Intézet; Napvilág Kiadó. pp. 123-140. https://politikatudomany.tk.hu/uploads/files/Bocskei-Szabo-Hibrid_rezsimek.pdf

Habermas, Jürgen. (2012). Az Európai Unió a transznacionális demokrácia és a posztdemokratikus végrehajtói föderalizmus közti választás előtt. In: *Esszé Európa alkotmányáról*. Ford. Papp Zoltán. Budapest, Atlantisz. pp. 49–82.

III. Politikai erkölccstan

Weber, Max. (2020). A politika mint hivatás. Ford. Wessely Anna. In: *A tudomány és a politika mint hivatás*. Budapest: Kossuth. *Csak a pp. 107–127 közötti rész kötelező*.

Lukács György. (1919). Taktika és etika. In: *Forradalomban: Cikkek, tanulmányok, 1918-19*. Vál., szerk.: Mesterházi Miklós. Budapest: Magvető, 1987. http://exsymposion.hu/index.php?tbid=article_page_surfer&csa=load_article&rw_code=taktika-es-etika-

Michnik, Adam. (1977). Az új evolúcionizmus. In: *Gondban a bohóc. Esszék és tanulmányok*. Ford. Tischler János. Pozsony, Kalligram Könyvkiadó, 1996. pp. 19–33. https://polhunation.hu/wp-content/uploads/2020/03/Adam-Michnik_uj-evolucio.pdf

Ajánlott:

Kis János. (2017). A politika mint erkölcsi probléma. Második kiadás. Budapest, Kalligram. 2. fejezet: „realizmus” és „moralizmus” között. pp. 37–81.

Mráz Attila. (2017). A tartózkodás etikája. In: Bárány Tibor (szerk.): *Kiskaté. Filozófiai kiskönyvtár*. Miskolc: Szépmesterségek Alapítvány, 2017. pp. 59–66.

IV. Szabadság, autonómia, paternalizmus

Raz, Joseph. (1998). Szabadság és autonómia. Ford. Babarczy Eszter. In: Huoranszki Ferenc (szerk.): *Modern politikai filozófia*. Budapest: Osiris – Láthatatlan Kollégium. pp. 95–115.

Hart, HLA. (1967). Társadalmi szolidaritás és az erkölcsök kikényszerítése. Ford. Miklósi Zoltán. In Brettner Zoltán (szerk.): *Herbert L. A. Hart jogtudománya kritikai kontextusban*. pp. 541-551. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2014.

Feinberg, Joel. (1999). *Társadalomfilozófia*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, Osiris. „Az erkölcsi vétségek és a jogi erkölcsvédelem”, pp. 58–65; „Jogi paternalizmus”, pp. 71–79.

Ajánlott:

Huoranszki Ferenc. (1999). Válasz a kérdésre: támogassa-e a liberális állam a művészeteket? In: *Filozófia és utópia. Politikafilozófiai tanulmányok*. Budapest, Osiris. pp. 239–250.

Habermas, Jürgen. (2012). Az emberi méltóság fogalma és az emberi jogok realizisztikus utópiája. In: *Esszé Európa alkotmányáról*. Ford. Papp Zoltán. Budapest, Atlantisz. pp. 11–36.

V. Elosztási igazságosság, társadalmi igazságosság

Sandel, Michael J. (2009). *Mi igazságos és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata*. 2. fejezet: “A legnagyobb boldogság elve / Haszonelvűség”. pp. 47-75; 3. fejezet: “Rendelkezünk-e magunk felett? / Libertarianizmus”. pp. 76-94. Ford. Felcsuti Péter. Corvina Kiadó, Budapest, 2012.

Rawls, John. (1971). *Az igazságosság elmélete*. Ford. Krokovay Zsolt. Budapest, Osiris, 1997. 11. §: “Az igazságosság két fő elve”, pp. 86–92; 13. §: “A demokratikus egyenlőség és a társadalmi különbségek elve”, pp. 103–113. 14. §: “Méltányos esélyegyenlőség és tiszta eljárási igazságosság”, pp. 113–120.

Kapelner Zsolt (2019). Miért fontos a társadalmi egyenlőtlenség? *Műút*, 2019. december 23. <https://www.muut.hu/archivum/33765>

Kapelner Zsolt (2019). Mikor kizsákmányoló a munka? *Mérce.hu*, 2019. január 2. <https://merce.hu/2019/01/02/mikor-kizsakmanyolo-a-munka/>

hooks, bell. (1994). A feminizmus mint transzformációs politika. Ford. Imre Anna. In: Hadas Miklós (szerk.): *Férfiuralom – Írások nőkről, férfiakról, feminizmusról*. Budapest, Replika Kör. pp. 98–105.

Huoranszki Ferenc. (1994). A generációk közötti igazságosság problémája. *Századvég* 1(1): 57–65.

Ajánlott:

Sanden, Joachim. (2012). A nemzedékek közötti igazságosság jogfilozófiai alapjai. *Pro Futuro* 2012/1: 8–22.

Jonas, Hans. (2000). Az emberi cselekvés megváltozott természete. Ford. Györffy Miklós. In: Lányi András – Jávor Benedek (szerk.): *Környezet és etika*. Budapest, L'Harmattan. pp. 25–36.

von Hayek, Friedrich August. (1960). A szocializmus hanyatlása és a jóléti állam felemelkedése. Ford. Bérczes Gábor. In: Bujalos István – Nyilas Mihály (szerk.): *Az új jobboldal és a jóléti állam*. Budapest, Hilscher Rezső Szociálpolitikai Egyesület – ELTE Szociális Munka és Szociálpolitikai Tanszék. pp. 40–58.

Young, Iris Marion (1990). Az elnyomás öt arca. In: *Perspektívák egy tágra zárt társadalomban*. pp. 11-32. Társadalomelméleti Kollégium, Budapest, 2001. http://www.kallaierno.hu/data/files/az_elnyomas_arca_YWop5A.pdf

Tanyi Attila (2000). *Piac és igazságosság? Erkölcsi követelmények egy piaci társadalomban*. Napvilág, Budapest. IV.4. fejezet: „A különbözeti elv problémái”: pp. 100–107. <https://philarchive.org/archive/TANPSI>

Rawls, John. (2008). *A népek joga – Visszatérés a közös gondolkodás eszméjéhez*. Ford. Krokovay Zsolt. L'Harmattan, Budapest. 16. §: „A népek közötti elosztási igazságosságról”, pp. 123–128.

Kis János. (2015). Tulajdon és igazságosság. In: *Mi a liberalizmus? Esszék, tanulmányok, 1985–2014*. Pozsony: Kalligram. pp. 676–694.

VI. Politikai közösség, közjó, nemzet, multikulturalizmus

Raz, Joseph. (1997). Multikulturalizmus – liberális szempontból. Ford. John Éva. In Feischmidt Margit (szerk.): *Multikulturalizmus*. pp. 173–189. Budapest: Osiris-Láthatatlan Kollégium. Vagy: *Café Babel* 21: 77–88.

MacIntyre, Alasdair. (1997). A politikai, a filozófia és a közjó. Ford. Vitéz Viktória. In: Horkay-Hörcher Ferenc (szerk.): *Közösségelvű politikai filozófiák*. Budapest, Századvég, 2002. pp. 73–96.

Olay Csaba (2013). Bibó a nemzeti és a politikai identitásról. *Világosság* 52: 221-232. http://epa.oszk.hu/01200/01273/00060/pdf/EPA01273_vilagosság_tavaszy-nyar_221-232.pdf

Ajánlott:

Miklósi Zoltán. (2006). A politikai közösség határai. *Fundamentum* 2006/2: 33–43. http://epa.oszk.hu/02300/02334/00024/pdf/EPA02334_Fundamentum_2006_02_033-043.pdf

Olay Csaba (2020). Kollektív identitás. In: Laczkó Sándor; Dékány András; Daróczi Enikő (szerk.): *Az identitás*. Szeged: Magyar Filozófiai Társaság, Státus Kiadó, Pro Philosophia Szegedi Alapítvány, 2020. pp. 143-158.

Kymlicka, Will. (2001). Igazságosság és biztonság. A kisebbségi nacionalizmus kezelésének problémái Nyugaton és Keleten. Ford. Karnis Andrea. *Fundamentum* 2001/3: 5–26.

VII. Politika, igazság, ideológia

Müller, Jan-Werner. (2018). *Mi a populizmus?* Ford. Konok Péter. Budapest, Libri. „A populizmus logikája”: pp. 39–47.

Althusser, Louis. (1996). Ideológia és ideologikus államapparátusok. In *Testes könyv I.* Szeged, 1996.

Reich, Orsolya. (2020). Romboljuk le? Mi történjék a ma már elfogadhatatlan emlékművekkel? *Magyar Narancs* 2020. július 18. <https://magyarnarancs.hu/publicisztika/romboljuk-le-130795>

Ajánlott:

Hannah Arendt. (1995). Igazság és politika. In: *Múlt és jövő között. Nyolc gyakorlat a politikai gondolkodás terén.* Ford. Módos Magdolna. Budapest, Osiris – Readers Digest International. pp. 233–271.